

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ CENTRA ZA PRUŽANJE PRAVNE POMOĆI ZA 2024. GODINU

Pregled rada Centra za pružanje besplatne pravne pomoći građanima u borbi protiv korupcije sa statističim pokazateljima o pokrenutim predmetima, pregledom predmeta po oblastima sa primjerima djelovanja i pregledom zagovaračkih aktivnosti u 2024. godini.

Banja Luka, 2025.

Sažetak	3
Pregled ključnih postignuća iz 2024. godine	3
Kontekst djelovanja	4
Misija, vizija i uloga Centra za pružanje pravne pomoći u borbi protiv korupcije	5
Statistički pregled	5
Pregled predmeta po oblastima	9
PRAVOSUĐE (36 Predmeta).....	9
OBRAZOVANJE (33 Predmeta).....	10
ZDRAVSTVO (26 Predmeta)	11
DRŽAVNA UPRAVA (166 Predmeta).....	11
SUKOB INTERESA (26 Predmeta)	12
PRISTUP INFORMACIJAMA (23 Predmeta)	13
POLICIJA (6 Predmeta).....	14
Ključni izazovi i lekcije	14
Zaključak	15

Sažetak

Centar za pružanje pravne pomoći u borbi protiv korupcije Transparency International u Bosni i Hercegovini (ALAC) osnovan je krajem 2003. godine i usmjeren je na pružanje besplatne pravne pomoći građanima u borbi protiv korupcije.

Cilj Centra je dati praktične i korisne pravne savjete, ali i pratiti rad nadležnih institucija, naročito u slučajevima koji se odnose na korupciju. Ovako se građanima stavljaju na raspolaganje neophodna pravna sredstva za borbu protiv korupcije.

Pregled ključnih postignuća iz 2024. godine

Centar za pružanje pravne pomoći u borbi protiv korupcije je tokom 2024. godine pokrenuo 32 upravna spora zbog kršenja odredbi Zakona o slobodi pristupa informacijama. **16 upravnih sporova** koji su pokretani proteklih godina riješeno je tokom 2024.g. u korist Centra, dok su u svega 4 predmeta tužbeni zahtjevi odbijeni, nakon čega je pokretana dalja pravna zaštita.

Zahvaljujući konkretnim pravnim postupcima građani BiH i istraživački novinari došli su u posjed brojnih informacija koje su im bile nedostupne.

Upućene su 4 apelacije Ustavnom sudu BiH, od kojih je jedna odbačena. Ustavni sud BiH je tokom 2024.g. usvojio jednu apelaciju koja je podnesena 2023.g. i **utvrdio povredu prava na suđenje u razumnom roku**, te dosudio Transparency International u BiH iznos od 400 KM.

Kao i prethodnih godina najveći broj prijava u 2024., njih **166 se odnosilo na sektor državne uprave**, zatim slijedi 36 prijava u oblasti pravosuđa, 33 vezanih za obrazovanje, te po 26 koje se odnose na zdravstvo i sukob interesa. Po predstavkama Centra koje su se odnosile na kršenja ljudskih prava Institucija ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine donijela je 4 preporuke.

Nadležnim tužilaštvima podnesene su **3 krivične prijave** za koruptivna krivična djela.

PREGLED RADA CENTRA ZA PRUŽANJE PRAVNE POMOĆI U BORBI PROTIV KORUPCIJE TRANSPARENCY INTERNATIONAL U BIH U 2024. GODINI

1694

POZIVA NA BESPLATNU
LINIJU
0800 55555

391

NOVI PREDMET

198

PISANIH PRAVNIH
SAVJETA ZA STRANKE

14

PREDMETA KOJIH JE
POKRENUO TI BIH

354

POSLATIH DOPISA KA
INSTITUCIJAMA U BIH

Centar je tokom 2024. godine upućivao komentare i prijedloge na 17 nacrtā/prijedloga zakona i podzakonskih akata, od kojih su mnogi usvojeni bilo djelimično ili u potpunosti.

Zahvaljujući konstruktivnim prijedlozima Centra, donesena je Odluka o visini naknade materijalnih troškova saglasno Zakonu o slobodi pristupa informacijama na nivou institucija BiH prema kojoj su smanjeni iznosi naknada za materijalne troškove umnožavanja i dostave informacija.

Centar je u 2024. godini poslao **354 dopisa** institucijama, javnim organima, preduzećima i ustanovama u cijeloj BiH, koristeći sva raspoloživa pravna sredstva za borbu protiv korupcije.

Na zvaničnoj web stranici www.ti-bih.org kontinuirano se objavljuju presude sudova iz cijele Bosne i Hercegovine koje se odnose na pravo na slobodu pristupa informacijama.

Kontekst djelovanja

Izazovi, negativni ili pozitivni trendovi iz okruženja koji su mogli ili su uticali na rad Centra i organizacije

Centar za pružanje pravne pomoći u borbi protiv korupcije suočavao se sa različitim izazovima koji su uticali na njegov rad u 2024. godini. Političke prepreke i složeno državno uređenje otežavali su efikasnu borbu protiv korupcije. Sredinom 2024.g. u Republici Srpskoj planirano je usvajanje restriktivnog **Zakona o posebnom registru i javnosti rada neprofitnih organizacija** koji bi uticao na slobodu udruživanja, slobodu djelovanja, te bi se direktno odrazio na nastavak pružanja podrške, pomoći i usluga građanima.

Brojna udruženja građana, kao i Specijalni izvjestioci UN-a apelovali su na vlasti u Republici Srpskoj da se uzdrže od usvajanja ovog zakona, te je proces privremeno zaustavljen. Takođe, u Republici Srpskoj izvršena je i izmjena Zakona o zaštiti lica koja prijavljuju korupciju po hitnom postupku, kojom je ukinuto obavještanje Narodne skupštine Republike Srpske o stanju u ovoj oblasti.

U Federaciji Bosne i Hercegovine problem predstavlja nedostatak adekvatne zaštite za prijavitelje korupcije, što obeshrabruje građane da prijave koruptivne radnje. Proces evropskih integracija i izvještaji međunarodnih organizacija vrše pritisak na domaće vlasti da poboljšaju mehanizme borbe protiv korupcije, što može pozitivno uticati i na rad Centra.

Takođe, u Federaciji Bosne i Hercegovine neophodno je uspostavljanje efikasnog sistema za sprječavanje sukoba interesa, u skladu s međunarodnim standardima jer već više od deset godina **ne postoji tijelo odgovorno za odlučivanje o sukobu interesa**.

Kao posljedica ovog nedostatka, više od 230 javnih funkcionera u Federaciji trenutno **obavlja višestruke funkcije**, koje često predstavljaju sukob interesa, dok institucije zaključuju ugovore s porodičnim firmama javnih funkcionera ili imenuju članove njihovih porodica na ključne pozicije bez odgovornosti ili posljedica.

U 2024. godini, Centar je zabilježio porast broja novih predmeta, što ukazuje na rastuće povjerenje građana u efikasnost pravne pomoći koju primaju, ali i njihovu spremnost da prijave korupciju. Pored pružanja pomoći, Centar aktivno radi na predlaganju institucionalnih reformi i poboljšanju zakonskih rješenja u oblasti

antikorupcijske politike, saradjujući s vlastima i uzimajući u obzir povratne informacije građana.

Uprkos izazovima, Centar nastavlja biti ključni akter u pružanju podrške građanima i zagovaranju za transparentnije i odgovornije društvo.

Misija, vizija i uloga Centra za pružanje pravne pomoći u borbi protiv korupcije

Centar za pružanje pravne pomoći u borbi protiv korupcije Transparency International u Bosni i Hercegovini (ALAC) osnovan je krajem 2003. godine i usmjeren je na pružanje besplatne pravne pomoći građanima i pravnim licima. Cilj Centra je dati praktične i korisne pravne savjete svim licima koja se obrate TI BiH, ali i pratiti rad nadležnih institucija, naročito u slučajevima koji se odnose na korupciju.

Na ovaj način građanima se pružaju alternativni načini borbe protiv korupcije i sva pravna sredstva koja im stoje na raspolaganju. Aktivnim praćenjem rada postupajućih organa ne dopušta se da eventualno protivpravno i samovoljno ponašanje prođe neopaženo.

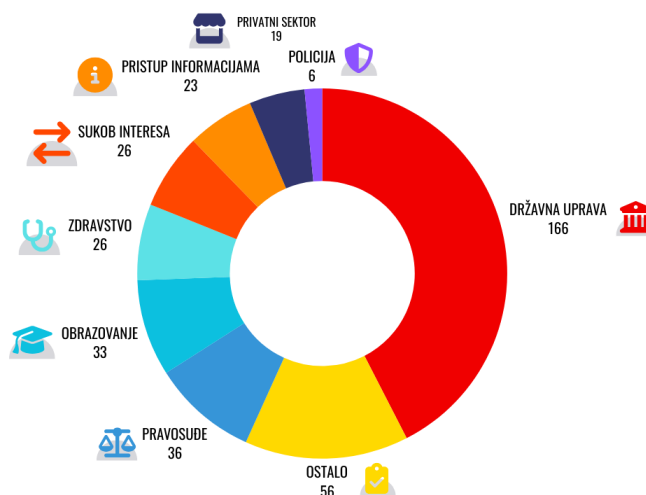
Centar za pružanje pravne pomoći u borbi protiv korupcije radi i na iznalaženju odgovarajućih institucionalnih reformi i kvalitetnijih zakonskih rješenja u oblasti antikorupcijske politike, saradjujući sa predstavnicima vlasti, ali imajući prevashodno u vidu primjedbe i prijedloge na rad institucija koje mu građani svakodnevno šalju.

Pružanje pravne pomoći daje mogućnost građanima koji su žrtve korupcije da ispune i zaštite svoja prava koja su ugrožena kao posljedica korupcije.

Statistički pregled

U 2024. godini Centar za pružanje pravne pomoći u borbi protiv korupcije postupao je u 391 novom predmetu, što je **povećanje za 8,1%** u odnosu na prethodnu godinu. 14 predmeta pokrenuto na inicijativu Centra, dok se u preostalih 377 predmeta postupalo na osnovu prijave/predstavki građana.

Putem besplatne telefonske linije **0800 55555** odgovoreno je na **1694 poziva građana** koji su se informisali o mogućnostima pružanja pravne pomoći, te prijavljivali različita koruptivna postupanja.

KATEGORIJE	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Ukupan broj prijava po kategorijama za sve godine
PRAVOSUDE	22	21	10	19	23	26	31	29	23	24	13	29	38	36	344
OBRAZOVANJE	15	25	31	17	14	30	25	17	8	10	30	21	25	33	301
ZDRAVSTVO	9	6	20	5	14	8	14	10	6	22	27	14	16	26	197
POLICIJA	7	7	5	9	5	12	11	8	7	7	13	4	6	6	107
PRIVATNI SEKTOR	10	16	10	13	4	13	6	10	10	12	21	10	21	19	175
IMOVINSKO-PRAVNI	12	20	8	10	6	0	2	0	0	0	0	0	0	1	59
DRŽAVNA UPRAVA	32	40	38	55	98	86	129	100	92	137	112	137	135	166	1357
SUKOB INTERESA	7	10	7	6	1	3	11	3	6	6	19	32	30	26	167
PRISTUP INFORMACIJAMA	18	18	15	9	10	18	18	14	9	6	17	10	19	23	204
POREZI/FINANSIJE/CARINE	8	5	8	3	3	4	0	0	0	1	0	1	0	0	33
GRAĐEVINARSTVO/URBANIZAM	11	11	9	5	12	0	6	10	3	0	4	6	0	0	77
OSTALO	19	29	14	30	13	16	22	9	9	16	9	38	27	55	306
UKUPAN BROJ PRIJAVA PO KATEGORIJAMA NA GODIŠNJEM NIVOU	170	208	175	181	203	216	275	210	173	241	265	302	317	391	3327

BROJ NOVIH PREDMETA	391
Broj predmeta koje je pokrenuo TI BIH	14
Ukupan broj pisanih pravnih savjeta za stranke	198
Ukupan broj poslatih dopisa Centra ka institucijama u BiH	354
Poziva na besplatnu telefonsku liniju 0800 55555	1694

POL PRIJAVIOCA	
Muški	149
Ženski	93
TI BiH predmet	14
Pravna lica	22
Anonimno	113
Ukupno	391

GODIŠTE PRIJAVIOCA	
< 24	3
24 – 39	108
40 – 54	160
+ 55	32
Nepoznat	88
Ukupno	391

PRIJAVE NA SEKTORE	
Pravosuđe	36
Obrazovanje	33
Zdravstvo	26
Policija	6
Privatni sektor	19
Državna uprava	166
Imovinsko-pravni	1
Sukob interesa	26
Porezi/finansije/carine	0
Pristup informacijama	23
Izbori	11
Kategorija ostalo	44
Građevinarstvo/urbanizam	0

NIVO NADLEŽNOSTI PRIJAVA	
Državni	82
Entitetski	94
Kantonalni	108
Lokalni	71
Nepoznat	36

STATUS PRIJAVIOCA SA SLUČAJEM	
Žrtva	139
Svjedok	190
Zviždač	21
Nepoznat	27
Drugo (TI BIH)	14

PREGLED RADA CENTRA ZA PRUŽANJE PRAVNE POMOĆI U BORBI PROTIV KORUPCIJE TRANSPARENCY INTERNATIONAL U BIH U 2024. GODINI

PRAVOSUĐE
36 PREDMETA

POLICIJA
6 PREDMETA

OBRAZOVANJE
33 PREDMETA

SUKOB INTERESA
26 PREDMETA

IZBORI
11 PREDMETA

ZDRAVSTVO
26 PREDMETA

DRŽAVNA UPRAVA
166 PREDMETA

PRISTUP INFORMACIJAMA
23 PREDMETA

PRIVATNI SEKTOR
19 PREDMETA

OSTALO
45 PREDMETA

Pregled predmeta po oblastima

PRAVOSUĐE (36 Predmeta)

U toku 2024.g. postupano je u 36 predmeta koji su se odnosili na **rad pravosudnih institucija** i postupanja nosilaca pravosudnih funkcija. Prijave su se uglavnom odnosile na dužinu trajanja postupka pred sudom, delegiranje predmeta drugim sudovima bez obavještenja stranke, nezadovoljstvo stranaka sudskim i tužilačkim odlukama.

Takođe, evidentirane su i prijave na okolnosti donošenja odluka o nesprovođenjima istraga po prijavama za određena krivična djela od strane pojedinih tužilaštava. Građanima je pružana pravna pomoć u vidu sastavljanja pritužbi na odluke tužilaštava.

Federalno tužilaštvo Federacije BiH usvojilo je tokom 2024.g. dvije pritužbe Centra za pružanje pravne pomoći, te poništilo naredbu o neprovođenju istrage u slučaju namještanja konkursa u Orijentalnom institutu Univerziteta

u Sarajevu, kao i odluku Kantonalnog tužilaštva Srednjobosanskog kantona da ne sprovodi istragu protiv odgovornih lica za neplaćanje koncesionih naknada vrijednih preko **1,7 miliona KM**.

Objavljivanje vijesti o usvojenim pritužbama ohrabrilu je neformalnu grupu građana „Stop nelegalnoj eksploataciji dolomita na području MZ Poriče u općini Bugojno da se nastavi boriti za svoja prava.

„Sumnjamo u profesionalan i zakonit pristup našem predmetu od strane predmetnog tužitelja, a najbolja potvrda našim sumnjama je činjenica da je nedavno Federalno tužilaštvo usvojilo pritužbu Transparency International BiH kojom je poništena naredba o nesprovođenju istrage o

milionskim dugovima za koncesije u SBK, a naš predmet je direktno vezan za oblast koncesija u ovom kantonu“ istakli su predstavnici neformalne grupe građana.

Centar je pokrenuo dva upravna spora u predmetima u kojima je Tužilaštvo Bosne i Hercegovine onemogućilo pristup informacijama o postupanju Tužilaštva u slučajevima u kojima je Ured za kontrolu imovine stranaca (OFAC) Ministarstva finansija Sjedinjenih Američkih država izricao kaznene mjere protiv državljana Bosne i Hercegovine, te informacijama vezanim za sprovođenje istrage za krivična djela korupcije ili krivična djela protiv službene i druge odgovorne dužnosti u slučaju direktora Sekretarijata Visokog sudskog i tužilačkog vijeća g-dina Admira Suljagića.

Tokom 2024.g. Centar se obraćao Ministarstvu pravde Bosne i Hercegovine s ciljem dobijanja zvanične verzije Nacrta Zakona o Sudu Bosne i Hercegovine koja nije bila objavljena na web platformi eKonsultacije, te je javnost onemogućena da da komentare na ovaj propis. Ministarstvo pravde je onemogućilo pristup Nacrtu zakona, zbog čega je pokrenut upravni spor pred nadležnim sudom.

OBRAZOVANJE (33 Predmeta)

U odnosu na prošlu godinu, u 2024.g. primjetan je neznatan porast broja predmeta koji se odnose na oblast obrazovanja, kao i **trend poništavanja već objavljenih konkursa** za zapošljavanje nastavnog kadra u osnovnim i srednjim školama zbog navodnih proceduralnih grešaka.

Takođe, uočeno je i objavljivanje konkursa u sredstvima informisanja koja se ne distribuiraju ili se distribuiraju u malom procentu u lokalnim zajednicama u kojima je upražnjeno radno mjesto.

Zabilježene su i prijave **zloupotrebe djece u političke svrhe**, te je po jednoj takvoj prijavi Institucija ombudsmana utvrdila zloupotrebu i donijela preporuku Srednjoj muzičkoj školi “Čestmir Mirko Dušek” iz Tuzle zbog nastupa učenika ove škole na događaju koji je organizovao Gradski odbora SDA Tuzla.

Centar je pružao pravnu pomoć roditeljima učenika sa posebnim potrebama koji nisu mogli da dođu do informacija da li je osnovna škola koju pohađa njihovo dijete upućivala zahtjeve nadležnom Ministarstvu za zapošljavanje edukatora-rehabilitatora kako bi se osigurala adekvatna podrška u asistenciji.

Roditelji učenika sa posebnim potrebama su uz pomoć pravnih savjetnika Centra podnijeli dvije tužbe protiv osnovne škole i nadležnog ministarstva.

Instituciji ombudsmana upućena je prijava kršenja propisa iz oblasti srednjeg obrazovanja od strane JU „Gimnazija“ Banjaluka zbog zapošljavanja pripravnika na neodređeno vrijeme, a čemu je prethodilo netačno informisanje Aktiva direktora srednjih škola o potrebi za prijemom radnika na određeno vrijeme.

Nakon dobijanja saglasnosti od Aktiva direktora, JU „Gimnazija“ Banjaluka promijenila je uslove konkursa, te zaposlila pripravnika na neodređeno radno vrijeme.

ZDRAVSTVO (26 Predmeta)

Zdravstvo je oblast koja bilježi porast broja predmeta u odnosu na prošlu godinu, a najveći broj prijava odnosio se na neregularnosti vezane za postupke imenovanja rukovodilaca zdravstvenih ustanova, te nemogućnost nastavka liječenja zbog neuplaćivanja doprinosa za zdravstveno osiguranje.

Takođe, u Republici Srpskoj primjetan je **trend odbijanja refundiranja troškova** za obavljene prenatalne testove u trudnoći od strane Fonda zdravstvenog osiguranja Republike Srpske.

Okružni sud u Banjaluci **usvojio je tužbu** koju je Centar sastavljao za stranku kojoj je Fond odbio refundirati ove troškove, te utvrdio povredu ustavom garantovanih prava na besplatnu zdravstvenu zaštitu za vrijeme trudnoće i naložio da se troškovi prenatalnog testa u potpunosti refundiraju.

Tokom 2024.g. podnesena je krivična prijava protiv članova Upravnog odbora JZU „Dom zdravlja“ Lukavac jer su izvršili više uzastopnih imenovanja na poziciju vršioca dužnosti

direktora suprotno Zakonu o zdravstvenoj zaštiti FBiH, iako su znali da imenovana osoba ne ispunjava uslove za imenovanje.

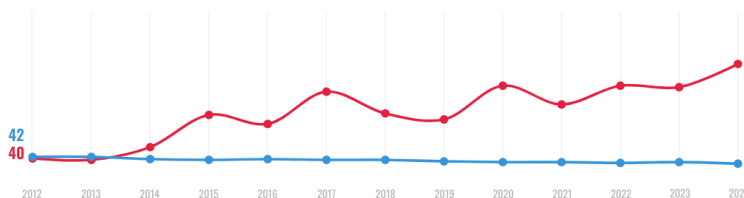
Institucija ombudsmana je nakon predstavke Centra za pružanje pravne pomoći naložila je JU „Dom zdravlja sa stacionarom“ Olovo da prestane sa praksom imenovanja vršioca dužnosti na periode od šest mjeseci, te da preduzme aktivnosti na blagovremenom okončanju procedure izbora i konačnog imenovanja direktora.

Nakon intervencije Centra za pružanje pravne pomoći, Poreska uprava FBiH pokrenula je postupak prinudne naplate nad privrednim subjektom koji nije uplaćivao doprinose za zdravstveno osiguranje zaposlenici koja se nalazila na bolovanju, te joj je onemogućio nastavak liječenja.

DRŽAVNA UPRAVA (166 Predmeta)

Kao i prethodnih godina najveći broj predmeta u 2024., njih 166 se odnosilo na sektor državne uprave. U ovu oblast spadaju pritužbe na sve institucije u BiH na svim nivoima vlasti,

ODNOS PRIJAVA GRAĐANA CENTRU ZA PRUŽANJE PRAVNE POMOĆI U OBLASTI DRŽAVNE UPRAVE I INDEKSA PERCEPCIJE KORUPCIJE U BOSNI I HERCEGOVINI

166
↑ +126

33
↓ -9

državnom, entitetskom, lokalnom, kao i prijave koje se odnose na javna preduzeća i javne ustanove.

Značajan je broj prijava koje dostavljaju tzv. zviždači, a odnose se na neregularnosti unutar javnih institucija. Takođe, u okviru zagovaračkih aktivnosti Centra tokom 2024.g. upućivani su komentari i prijedlozi za **unapređenje Zakona o državnoj službi** na državnom nivou, te Zakona o državnim službenicima Kantona Sarajevo i Tuzlanskog kantona.

Centar se obraćao Instituciji ombudsmana zbog donošenja novog Pravilnika o evidenciji nekretnina u Gradu Mostaru, a u kojem je prvobitno predviđeno da evidencija nekretnina nije javni registar, te da se podaci koji se odnose na nekretnine grada Mostara smatraju poslovnom tajnom i mogu se dostaviti pravnim i fizičkim licima samo u zakonom propisanim slučajevima ili po nalogu suda. Institucija ombudsmana je uputila preporuku Gradu Mostar, a **sporne odredbe Pravilnika su izmjenjene**.

Željeznicama FBiH d.o.o. Sarajevo, kao jedinom preduzeću koje obavlja željeznički saobraćaj u Federaciji Bosne i Hercegovine, Ombudsmani su naložili da otklone diskriminatoran tretman pojedinih kategorija lica jer je preduzeće u javnim oglasima za prijem u radni odnos zahtijevalo od kandidata da imaju položen stručni ispit, a isti su mogli polagati samo lica koja su već zaposlena u ovom preduzeću.

Centar je podnio **krivičnu prijavu** Kantonalnom tužilaštvu Tuzlanskog kantona protiv ministrice Ministarstva za kulturu, sport i mlade TK Ivane Mijatović, jer je svjesno propustila da dostavi disciplinsku prijavu protiv zaposlenice ministarstva u propisanom roku zbog čega je ista zastarila.

Centar je i tokom 2024.g. evidentirao prijave građana koji ukazuju na nepravilnosti vezane za provođenje javnih konkursa, te je aktivno učestvovao u postupku konsultacija izmjena Zakona u državnoj službi u institucijama BiH.

Tom prilikom ukazano je da predložene izmjene uopšte ne tretiraju pitanje zapošljavanja i selekcije državnih službenika, te je **propuštena prilika** da se unaprijedi meritornost u zapošljavanju, jer nije osigurano da se postavljanje državnih službenika vrši na osnovu rezultata javnog konkursa uz obavezu da se najuspješniji kandidat postavi na radno mjesto državnog službenika.

SUKOB INTERESA (26 Predmeta)

Na osnovu identifikovanih slučajeva potencijalnog sukoba interesa Centar je postupao u 26 predmeta tokom 2024. godine te prosljeđivao prijave komisijama za sukob interesa i drugim nadležnim institucijama. U FBiH već duži niz godina veliki problem predstavlja **nepostojanje organa nadležnog za utvrđivanje sukoba interesa**.

To u praksi dovodi do situacije na koju je upozorena Vlada FBiH koja je dala saglasnost na odluku Nadzornog odbora JP Nacionalni park „Una“ iz Bihaća da Alena Zulića, gradskog vijećnika u Bihaću, imenuje na mjesto v.d. direktora ovog javnog preduzeća iako nije ispunjavao formalne uslove da bude imenovan na poziciju.

Komisija za žalbe Republike Srpske **poništila je odluku** kojom je obustavljen postupak utvrđivanja sukoba interesa Milana Tegeltije, savjetnika predsjednika Republike Srpske koji je bio na čelu uprave FK Borac Banjaluka.

Drugostepena Komisija prihvatila je žalbu Centra za pružanje pravne pomoći, te naložila prvostepenoj Komisiji da ponovo provede kompletan postupak i utvrdi koliko novca je FK Borac dobio iz budžeta, te da li je Tegeltija obavljao dvije nespojive funkcije.

Ranko Bošnjak, odbornik u Skupštini grada Trebinje i donedavni direktor preduzeća "Monting-energetika" d.o.o., **izbjegao je odgovornost** za sukob interesa tako što je napustio direktorsku poziciju nakon što je Komisija za sprečavanje sukoba interesa Republike Srpske pokrenula postupak.

Iako je "Monting-energetika" sa Gradom Trebinje zaključivala ugovore o nabavkama vrijednosti od preko 1,6 miliona KM koje su realizovane dok je Bošnjak bio i odbornik i direktor pomenutog preduzeća, Komisija je utvrdila da nema odgovornosti, ignorišući ključne činjenice i omogućivši izbjegavanje zakonskih posljedica.

Komisija za sprečavanje sukoba interesa u organima vlasti Republike Srpske po prijavi Centra odlučila je da se Predrag Tešić, odbornik u Skupštini opštine Kotor Varoš i vršilac dužnosti pomoćnika ministra trgovine i turizma Republike Srpske nalazi u sukobu interesa. Ova odluka kasnije je **potvrđena presudom** Okružnog suda u Bajnoj Luci, koji je naglasio da nema razlike između funkcije vršioca dužnosti i trajnog radnog odnosa.

Prateći procedure zapošljavanja i imenovanja u BiH, Centar je Centralnoj izbornoj komisiji uputio tri prijave ukazujući na obavljanje nespojivih funkcija i kršenje Izbornog zakona BiH.

PRISTUP INFORMACIJAMA (23 Predmeta)

U 2024.g. primjetan je porast predmeta koji se odnose na oblast pristupa informacijama. Postupano je u 23 predmeta u kojima su se građani i novinari žalili na kršenje odredaba Zakona o slobodi pristupa informacijama na svim nivoima vlasti. Statistika pokrenutih upravnih sporova pokazuje trend rasta broja tužbi protiv kantonalnih organa uprave, zatim slijede organi RS, te organi sa lokalnog i državnog nivoa vlasti.

Ministarstvu uprave i lokalne samouprave RS upućena je preporuka Institucije ombudsmana, jer je postupajući po zahtjevu TI BiH dostavilo nepotpunu odluku, što je onemogućilo dalju pravnu zaštitu.

Centar za pružanje pravne pomoći je tokom 2024.g. **pokrenuo 32 upravna spora** zbog kršenja odredbi Zakona o slobodi pristupa informacijama. U 2024.g. 16 upravnih sporova koji su pokretani proteklih godina riješeno je u korist Centra, dok su u 4 predmeta tužbe/zahtjevi za vanredno preispitivanje sudskih odluka odbijeni, nakon čega je pokretana dalja pravna zaštita.

U istom periodu Centar je Ustavnom sudu BiH uputio 3 apelacije, od kojih je jedna odbačena, dok su ostale još uvijek u postupku. Ustavni sud BiH je u 2024.g. usvojio apelaciju koja je podnošena ranijih godina, te utvrdio povredu prava na suđenje u razumnom roku.

Tokom 2024.g. Centar za pružanje pravne pomoći sastavio je pružao pravnu pomoć građanima u 6 slučajeva u vidu sastavljanja tužbi zbog kršenja Zakona o slobodi pristupa informacijama, od kojih su **3 tužbe usvojene**

odlukama nadležnih sudova, dok su ostali postupci još uvijek u toku.

Zahvaljujući konkretnim pravnim postupcima, građani su došli u posjed informacija koje su im bile nedostupne.

Prilikom obilježavanja Međunarodnog dana slobode pristupa informacijama, 28.09.2024.g., Transparency International BiH ukazao je na probleme do kojih u praksi dovodi primjena novog Zakona o slobodi pristupa informacijama na državnom nivou.

POLICIJA (6 Predmeta)

U 2024. godini Centar je postupao u 6 predmeta koji su se odnosili na rad policijskih organa, a svi predmeti su se odnosili na **pogrešno postupanje nadležnih policijskih organa** u upravnim postupcima koje su pokretali građani.

Centar je pružio pravnu pomoć građanima kojima su nadležne policijske uprave neosnovano odbile zahtjeve za izdavanjem određenih isprava, te su građani uspjeli da ostvare svoja prava nakon što su nadležni organi usvojili žalbe koje su im sastavili pravni savjetnici Centra.

Novinari i aktivisti organizacija civilnog društva iz Federacije Bosne i Hercegovine često su nailazili na probleme ostvarivanja pristupa informacijama pred kantonalnim ministarstvima unutrašnjih poslova.

Zahvaljujući pravnoj pomoći Centra u formulisanju tužbe, organizacija civilnog društva uspjela je da dođe do informacija o ugovorima o zakupu koje je ministarstvo unutrašnjih poslova zaključivalo u proteklih nekoliko godina. Novinari BIRN-a su nakon usvojene tužbe došli u posjed informacija o

disciplinskim postupcima protiv policijskih službenika koje su im bile potrebne za objektivno izvještavanje javnosti.

Ključni izazovi i lekcije

Godišnji izvještaj Centra za pružanje pravne pomoći za 2024. godinu pokazuje kontinuirane izazove u funkcionisanju pravosuđa, državne uprave, obrazovanja, zdravstva, policije i pristupa informacijama.

Iako Centar uspješno pruža pravnu pomoć građanima i inicira postupke pred nadležnim institucijama, evidentno je da systemske prepreke i dalje **otežavaju ostvarivanje prava**, naročito u oblastima sukoba interesa, pristupa informacijama i zapošljavanja u javnom sektoru.

Brojni pokrenuti upravni sporovi i intervencije pred ombudsmnom i sudovima rezultirali su konkretnim aktivnostima i poboljšanjima u određenim oblastima, ali i ukazali na potrebu za reformama u oblastima sukoba interesa, zaštiti lica koja prijavljuju korupciju, te zapošljavanja u javnom sektoru.

Pored navedenog, neophodno je i jačanje odgovornosti pravosudnih institucija smanjenje administrativnih prepreka, te unapređenje mehanizama za pristup informacijama od javnog značaja.

Od ključnih izazova sa kojima su se građani suočavali u 2024. godini značajno je istaći:

- probleme sa transparentnošću i trajanjem postupaka pred javnim organima,
- nepostojanje organa za utvrđivanje sukoba interesa u Federaciji BiH je

okolnost koja omogućava nelegalna imenovanja i zloupotrebe položaja,

- novinari i aktivisti imali su poteškoće u ostvarivanju prava na pristup informacijama,
- poništavanje konkursa za zapošljavanje nastavnika postaje sve učestalije,
- zloupotreba djece u političke svrhe prepoznata kao ozbiljan problem.

Međutim, u 2024. godini zabilježeni su i pozitivni trendovi koji se ogledaju u tome da su sudovi u većini slučajeva presudili u korist Centra za pružanje pravne pomoći i građana, potvrđujući značaj sudske zaštite prava na pristup informacijama, te su uspješno osporene odluke tužilaštava koje su odbile pokretanje istraga u slučajevima sumnji na korupciju i zloupotrebu položaja.

Zaključak

Izveštaj potvrđuje sistemske probleme u funkcionisanju pravosuđa, državne uprave, obrazovanja, zdravstva i policije. **Nedostatak transparentnosti i odgovornosti institucija** primarni su razlozi povećanog broja pravnih postupaka i intervencija Centra.

U 2024. godini, kroz pravnu pomoć i sudske postupke, Centar je doprinio jačanju zaštite građanskih prava i borbi protiv administrativnih zloupotreba.

Centar za pružanje pravne pomoći u borbi protiv korupcije poziva građane da se obratite ukoliko imaju potrebu za pravnim savjetovanjem u vezi sa prijavom korupcije, zaštitom ljudskih prava i ostvarivanjem prava na pristup informacijama.

Naš tim pravnih savjetnika pruža besplatnu savjetodavnu pravnu pomoć, a obratiti nam se mogu anonimno i sigurno pozivom na besplatni broj **0800 55555**, kontaktom na e-mail center@ti-bih.org ili poštanskim putem na adresu **Krfska 64e u Banja Luci**.